

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Devamsızlık Nedenleri*

DOI NO: 02364316006179

Ufuk SARIDEDE¹
Yaser ARSLAN²

Geliş Tarihi: 26.09.2017

Kabul Tarihi: 18.12.2017

Özet

Bu çalışmanın amacı, eğitim fakültesi öğrencilerinin devamsızlık nedenlerini eğitim fakültesi öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak belirlemektir. Nitel araştırma deseni kullanılarak yürütülen araştırmanın verileri odak grup görüşmesi tekniği kullanılarak toplanmıştır. Ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitlilik örnekleme teknikleri kullanılarak belirlenen araştırmanın katılımcıları farklı sınıf, bölüm ve cinsiyetteki 12 eğitim fakültesi öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; eğitim fakültesi öğrencilerinin kendilerinden kaynaklanan, ders içeriği ve sorumlusundan kaynaklanan, okul ve çevresinden kaynaklanan nedenlerle devamsızlık yaptıkları saptanmıştır. Öğrenciler, kendilerinden kaynaklanan nedenleri; okulu bitirdiğinde iş bulamama kaygısı, okuduğu bölümü sevmeme, sağlık sorunları, ulaşım problemi, okul dışında bir işte çalışma olarak sıralarken, ders içeriği ve sorumlusundan kaynaklanan nedenleri; derslerin sıkıcı geçmesi, performansın düşüklüğü, öğrencilerle iletişim yetersizliği, ders saatlerinin uzun ve fazla olması, alan dışı derslerin gereksiz olması, konuların işleniş şekli olarak sıralamıştır. Öğrenciler, okul ve çevresine ilişkin devamsızlık nedenlerini ise; okulun/sınıfın olumsuz fiziki koşulları, arkadaşlık ilişkisinin zayıf olması, üniversite eğitimine ilişkin alguları, sınıfların kalabalık olması, sosyal ve kültürel aktivite eksikliği olarak ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Fakültesi, Öğretmen Adayı, Devamsızlık, Devamsızlık Nedenleri.

* Bu çalışma 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

¹ Arş. Gör., Kocaeli Üniversitesi, ufuksaridede@gmail.com

² Arş. Gör., Kocaeli Üniversitesi, yaser.arslan@kocaeli.edu.tr

The Reasons of Absenteeism Behaviours of Pre-service Teachers

Abstract

This study aimed to reveal the reasons of absenteeism behaviours of pre-service teachers based on their views. Qualitative research method was used in this study, and the data were gathered via focus group interviews. Participants were selected via criterion sampling and maximum variation sampling methods. They were totally 12 pre-service teachers who are at different departments and grades. On the other hand, six of them were male, and six of them were female. Results showed that the reasons of absenteeism behaviours were reasons related with pre-service teachers, reasons related course content and lecturers, and reasons related campus and its environment. Pre-service teachers stated that anxiety of unemployment, disliking the department, health and transportation problems were the reasons of absenteeism related with themselves. On the other hand, they listed the reasons related course content and lecturer such as not being enjoyable of lectures, low performance and lack of communication ability of lecturers, etc. Additionally, they stated that negative physical conditions, poor relationship with students, lack of social and cultural activities were the reasons related campus and its environment.

Key Words: Faculty of Education, Pre-service Teacher, Absenteeism, Reasons of Absenteeism.

Giriş

Eğitim kurumları olarak okullar, belirli bir plan çerçevesinde, belirlenmiş amaçlara dönük olarak öğrenci davranışlarında olumlu değişimlerin sağlanmaya çalışıldığı merkezlerdir. Bu sayede bireylerin ihtiyaçları temele alınarak istek ve beklentileri doğrultusunda geliştirilmeleri amaçlanır. Okul; kendini gerçekleştirmiş, bir meslek sahibi, üretken, toplumla uyumlu ve evrensel değerlere sahip bireyleri yetiştirmeyi farklı kademelerde gerçekleştirmeye çalışır. Bu kademelerden birisi olan yükseköğretim kademesi, toplumun ihtiyaç duyduğu dallarda insan gücü yetiştirmeyi amaçlar. Ancak tüm bunların gerçekleşebilmesi için bireylerin okul ortamında yer alması, sürecin etkin bir parçası olması gerekmektedir. Okul toplumunun üyeleri (öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler, yardımcı personel) zaman zaman okul ortamında yer almamakta, diğer bir deyişle devamsızlık yapmaktadırlar.

Devamsızlık, Kearney ve Silverman (1990) tarafından okula veya derse gelmeme, düzenli olarak dersi takip etmeme, Wisconsin (2000) tarafından herhangi bir geçerli neden olmadan dersten ya da okuldan uzaklaşma olarak tanımlanmaktadır (Akt.: Özkanal ve Arıkan, 2011). Reid

(1999) ise devamsızlığı herhangi bir nedenle okuldan uzaklaşmak, dersi asmak (Akt.: Gömleksiz ve Özdaş, 2013) şeklinde tanımlarken, Stoll (1990) devamsızlığı yasal gerekçe olmadan mazeretsiz olarak okula gitmeme (Akt.: Uğurlu, Usta ve Şimşek, 2015) şeklinde tanımlamaktadır.

Devamsızlığın birçok nedeni olduğu söylenebilir (Yıldız ve Kula, 2011). Bunlar öğretmenden, aileden, okul yönetiminden, öğrencinin kendisinden, cinsiyetten ve çevreden kaynaklanan nedenler olarak sayılabilir (Gömleksiz ve Özdaş, 2013; Hoşgörür ve Polat, 2015; Kadı, 2000). Ayrıca kademelere göre de devamsızlık nedenlerinin değiştiği söylenebilir. Devamsızlık nedenleri arasında aile yapısı, maddi olanaklar, uyuşturucu ve alkol kullanımı, yetersiz okul ortamı, ulaşım sorunları ve eğitime yönelik beklentiler de belirtilebilir. Bu faktörlerin birden fazlası öğrencilerin devam sorununu ortaya çıkarıp devam etmemesine yol açabilmektedir (Şanlı, Altun ve Tan, 2015; Teasley, 2004).

Öğretmenlerin sınıf içerisinde sergiledikleri davranışlar öğrencilerin daha olumlu tutumlar sergilemelerini, dolayısıyla devam sorununun azalmasını sağlayabilmektedir (Hoşgörür ve Polat, 2015). Öğrenciye değer veren, ihtiyaçlarını, bireysel özelliklerini gözetken, sınıfta öğrenciyi aktif kılan uygulamalara yer veren öğretmen davranışının devamsızlığı azaltma yönünde etkiye sahip olduğu söylenebilir (Gömleksiz ve Özdaş, 2013).

Ailenin eğitime yüklediği anlam, okul ile olan iletişimi, okuldan beklentileri öğrenci üzerinde olumlu etkiye yol açacağından devamsızlığın azalmasını sağladığı bilinmektedir (Şimşek, Uğurlu ve Usta, 2016). Bu bağlamda ailenin eğitime ve okula ilgisini arttıracak uygulamalar sorunun çözümüne katkı sunabilecektir (Şanlı vd., 2015). Öğrencilerin kişisel yetersizlikleri, sağlık problemleri, uygun olmayan aile yaşantısı, yerleşim yerinden, coğrafi konumdan kaynaklanan sorunlar da devamsızlık nedenleri arasında sayılabilir (Altinkurt, 2008). Devamsızlık, motivasyonun düşüklüğü olarak da görülebileceği gibi (Kottasz, 2005) okul programlarının devamsızlığa yol açan bir neden olabileceği de söylenebilir (Hoşgörür ve Polat, 2015; Williams, 2001).

Öğrencilerin devamını sağlamak için düzenlemeler hazırlanmış ve devam yasal bir zorunluluk olarak belirlenmiştir. Buna rağmen devamsızlık özellikle akademik başarıyı olumsuz etkileyen bir etmen olarak karşımıza çıkmaktadır (Friedman vd., 2001). Devamsızlığın, öğrencilerin istenmeyen sınıf içi davranışları göstermelerine, arkadaş ve öğretmenleriyle ilişkilerinde olumsuzluklara, sosyal aktiviteye katılımın azalmasına, notların düşmesine yol açtığı söylenebilir. Devamsızlığın başarı üzerindeki bu olumsuz etkisi öğrencilerin okulu terk etmelerine, okul ile bağlarının kopmasına yol açabilmektedir. Bu açıdan devamsızlık nedenlerinin ortaya çıkarılması ayrı bir öneme sahip olup okul terki gibi telafisi güç olayların azaltılmasına katkı sunacaktır (Özkanal ve Arıkan, 2011).

Öğrenci devamsızlığı okul başarısının önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Devamsızlık nedenlerinin saptanması ve bunların ortadan kaldırılmasına dönük öneri ve uygulamalar eğitim sisteminin niteliğinin artmasına katkı sağlayacaktır. Devamsızlık nedenlerini ortadan kaldıracak önleyici çabalar okulların toplumun ilerlemesinde üstlendikleri liderlik rolünü pekiştirecek ve sistemin nitelikli çıktı ortaya koymasını sağlayacaktır. Öğretmen yetiştirmeyi amaçlayan eğitim fakültelerinde devam durumu diğer fakültelerde olduğu gibi öğrenciler için yasal bir zorunluluk olmaktan öte, öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarına uygun bir rol model oluşturmaları açısından da gereklidir (Özkanal ve Arıkan, 2011).

Bu çalışmanın amacı eğitim fakültesi öğrencilerinin devamsızlık nedenlerini eğitim fakültesi öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak belirlemektir. Bu sayede başarıyı olumsuz etkileyen etmenlerden birisi olarak kabul edilen devamsızlığın nedenleri belirlenmeye çalışılıp giderilmesine dönük öneriler geliştirilmeye çalışılacaktır.

Yöntem

Araştırma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Veri toplama işlemi ise odak grup görüşmesi tekniği kullanılarak yapılmıştır. Odak grup görüşmesi, önceden belirlenen ilkelere göre küçük gruplarla yapılan bir görüşme tekniğidir. Bu görüşme tekniğinde katılımcıların toplumsal bağlamında söylemlerine dikkat edilmektedir (Çokluk vd., 2011; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Başka bir deyişle özgür bir ortamda derinlemesine ve mümkün olduğunca çok boyutlu olacak şekilde katılımcıların duygu, düşünce, eğilim veya tutumlarına ilişkin bilgi edinilmesidir (Kuş, 2003). Odak grupları, özellikle fikirlerin keşfedilmesinde ve insanların bir konu hakkında nasıl düşündüklerinin incelenmesinde faydalıdır (Christensen vd., 2015). Bu çalışmada da devamsızlık davranışı gösteren öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin çok boyutlu bir biçimde ve derinlemesine irdelenebilmesi için odak grup görüşmesi tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın katılımcıları, amaçlı örnekleme tekniklerinden “ölçüt örnekleme” ve “maksimum çeşitlilik örnekleme” seçme tekniği ile belirlenmiştir. Örneklemedeki amaç küçük, benzeşik ve belirgin bir çalışma grubu oluşturmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Ölçüt örneklemede, çalışma grubunun “problemlerle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan” oluşturulması gerekmektedir (Büyüköztürk vd., 2012: 90). Maksimum çeşitlilikte ise, katılımcıların “problemlerle ilgili olarak kendi içinde benzeşik farklı durumlardan oluşturulması” söz konusudur (Büyüköztürk vd., 2012: 91). Bu sebeple Kocaeli Üniversitesi (KOÜ) Eğitim Fakültesinde devamsızlık davranışını gösteren farklı bölüm, sınıf ve cinsiyetten toplam 42 öğrenci tespit edilmiş ve bunlardan 12 gönüllü katılımcı ile çalışma yürütülmüştür. Gönüllü öğrencilerden seçim yaparken

bölüm, sınıf ve cinsiyetin maksimum oranda temsil edilmesine dikkat edilmiştir.

Odak grup çalışması, benzeşik gruplarla araştırma yapmanın en etkili tekniklerinden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Alan yazında odak grup çalışması için en uygun katılımcı sayısı konusunda bir görüş birliği olmadığı görülmektedir. Örneğin Byers ve Wilcox'a (1991) göre ideal sayı 8–12 kişi, Macintosh'a (1993) göre 6–10 kişi, Goss ve Leinbach'a (1996) göre 8-15, Greenbaum (1998), Morgan (1997), Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre 6-10 kişidir. Bu çalışma, 12 kişilik odak grup ile yürütülmüştür. Tablo 1'de odak grupta yer alan katılımcıların özellikleri verilmektedir.

Tablo 1: *Katılımcıların Özellikleri.*

Katılımcı No	Bölüm	Sınıf	Cinsiyet	
1	Okul Öğretmenliği	Öncesi	1	K
2	Fen Öğretmenliği	Bilgisi	2	E
3	Okul Öğretmenliği	Öncesi	4	E
4	Sınıf Öğretmenliği		3	K
5	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık		4	K
6	Fen Öğretmenliği	Bilgisi	2	E
7	Türkçe Öğretmenliği		3	K
8	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi		4	K
9	Matematik Öğretmenliği		1	E
10	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi		2	E
11	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık		4	K
12	Sınıf Öğretmenliği		3	E

Odak grup görüşmesinde sorular yarı yapılandırılmış olarak tasarlanmış, sonrasında söz konusu sorular üç uzmanın görüşüne sunulmuş ve uzmanların önerileri doğrultusunda sorulara son hali verilmiştir. Nihai olarak aşağıdaki sorular katılımcılara yöneltilmiştir:

- 1) Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?
- 2) Okula devamsızlık nedeniniz nedir ve okula devam etmeniz için sizce ne yapılmalıdır?

Araştırmacılar tarafından önceden belirlenen güvenli ve teknik donanımı uygun bir ortamda odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar, görüşmeyi gerçekleştirirken yönlendirici olmamaya, katılımcıların konu amacından uzaklaşmamasına özen göstermiş, her bir katılımcının eşit söz hakkı ve süre kullanmalarına dikkat etmişlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Odak grup görüşmesine başlamadan önce katılımcılara araştırmanın amacı ve nasıl yapılacağı konularında bilgi verilmiştir. Örneğin ilk kez söz alındığında katılımcıların kimlik bilgilerini sunmaları gerektiği, sorulan soruların sıra ile cevaplanması gerektiği, bir katılımcı konuşurken diğerlerinin konuşmaması ve dinlemesi gerektiği, yeni fikir oluştuğunda söz alarak fikirlerin belirtilmesi gerektiği gibi konular öğretmen adaylarına bildirilmiştir. Odak grup görüşmeleri eş zamanlı olarak video kamera ile kaydedilmiştir. Görüşme, toplamda doksan üç dakika sürmüştür. Daha sonra video kayıtları çözümlenerek yazıya geçirilmiştir.

Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu yaklaşım, benzer verilerin belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirilip, anlaşılabilir şekilde düzenlenip, yorumlanmasını içerir. İçerik analizi tekniği; verilerin kodlanması, temaların bulunması ardından kod ve temaların düzenlenip, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamalarından oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Verilerin güvenilirliğini sağlamak için kayıtlar iki araştırmacı tarafından çözümlenmiş daha sonra sonuçlar karşılaştırılmıştır. Kayıtları inceleyen iki araştırmacı, kayıtlarla yazılı dökümler arasında çok az fark olduğunu saptamıştır. Araştırmacılar alt temaların oluşturulması aşamasında ayrı ayrı tüm dökümleri okumuş ve birbirinden bağımsız şekilde alt temaları oluşturmuşlardır. Daha sonra büyük oranda benzer alt temaların ortaya çıktığı görülmüştür. Böylece bulguların sunulması ve yorumlanması aşamasına geçilmiştir. Bulgular aktarılırken ayrıntılı betimleme yapabilmek adına doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Bulgular

Görüşmede yer alan katılımcıların devamsızlık nedenlerine ilişkin görüşleri üç başlık altında toplanmıştır. Bunlar; kendisiyle ilgili nedenler,

ders içeriği ve sorumlusuyla ilgili nedenler, okul ve çevresiyle ilgili nedenler olarak sıralanmaktadır.

1.1. Kendisiyle İlgili Nedenler

Öğrencilerin kendileriyle ilgili olarak ortaya koydukları devamsızlık nedenleri, okulu bitirdiğinde iş bulamama kaygısı, okuduğu bölümü sevmeme, sağlık sorunları, ulaşım problemi, okul dışında bir işte çalışma gibi gerekçelerden oluşmaktadır.

Bazen boşa okuduğumu düşünüyorum. KPSS diye bir sınavın olduğu durumda okula gelmek çok da önemli gelmiyor (Katılımcı 3).

Ekonomik durumun devamsızlığı arttırdığını düşünüyorum. Bir özel kurumda ücret karşılığı ders veriyorum. Bazen özel gruplarım da oluyor, derslerle çakıştığında devamsızlık yapıyorum (Katılımcı 11).

Bu mesleğin bana göre olmadığını üniversiteye girdikten sonra anladım. İmkânım olsa başka bölümde okumak isterdim (Katılımcı 4).

Devlet yurdunda yer bulamadığım için özelde bir yurttaki kalıyorum. Okula gidip gelmek büyük problem. Ulaşım problemi hat safhada. Bu yüzden özellikle sabahki derslere gelemediğim oluyor (Katılımcı 10).

Devlete atanmak neredeyse imkânsız. Nasıl olsa mezun olunca da özelde çalışmak zorunda kalacağım. Ben şimdiden acele etmeden, kendimi zorlamadan hem okuyup hem de çalışıyorum (Katılımcı 6).

1.2. Ders İçeriği Ve Sorumlusuyla İlgili Nedenler

Öğrencilerin ders içerikleri ve ders sorumlusuna ilişkin olarak ileri sürdükleri devamsızlık nedenleri; derslerin sıkıcı geçmesi, performansın düşüklüğü, öğrencilerle iletişim yetersizliği, ders saatlerinin uzun ve fazla olması, alan dışı derslerin gereksiz olması, konuların işleniş şekli olarak sıralanmıştır.

Bana göre devamsızlık nedenlerinin başında öğrencinin derse karşı ilgisinin olmaması gelir. Bunun en önemli sebebi genellikle hocanın performansının düşük olması. Slayttan okuduğunda öğrenci sıkılıyor (Katılımcı 12).

Öğrencilerle hoca arasında iletişim kopukluğu var. Hocalarımız dersi etkili işleyemiyorlar, dersler monoton geçiyor. Ders anlatım tarzı etkili olmuyor, öğrenciyi derse katamıyor. Öğrenci de fırsat buldukça dersten kaçmanın yollarını arıyor (Katılımcı 5).

Derslerin içerikleri bence çok geniş. Hatta gereksiz olduğunu düşündüğüm konular bile var. İleride öğrencilere hiç öğretmeyeceğim konular var. Bir de süresi çok uzun. İki saat üç saat hiç kullanmayacağınız bilgiyi dinlemek sıkıyor (Katılımcı 1).

Ben alan derslerine devamsızlık yapmıyorum. Bunun dışındaki dersleri kendim çalışarak yaparım. Bu derslerde devam zorunluluğu olmamalı (Katılımcı 10).

Derslerin uygulamadan uzak geçmesi, hayattan kopuk işlenmesi sıkıcı olmasına yol açıyor. Hayattan şeyler katınca, tartışınca ders daha zevkli geçiyor. Ben böyle dersleri kaçırmıyorum. Öğrenci kendisine faydalı olduğunu düşündüğünde devamsızlık yapmıyor (Katılımcı 11).

1.3. Okul ve Çevresiyle İlgili Nedenler

Öğrencilerin okul ve çevresine ilişkin olarak ileri sürdükleri devamsızlık nedenleri; okulun/sınıfın olumsuz fiziki koşulları, arkadaşlık ilişkisinin zayıf olması, üniversite eğitimine ilişkin algıları, sınıfların kalabalık olması, sosyal ve kültürel aktivite eksikliği olarak sıralanmıştır.

Üniversite hayatının biraz rahat olması gerektiğini düşünüyorum. Aileden uzak, kendi ayakları üzerinde duran bireyler olabilmemiz lazım. Devam zorunluluğuna daha doğrusu devam edip etmemeye öğrenci karar vermeli. Ben verilmiş hakkın sonuna kadar kullanılmasından yanayım. Kız arkadaşımın rahat gezebilmeliyim (Katılımcı 8).

Okulların aşırı disiplinli yer olduğu algısını değiştirmek gerekir. Devam zorunluluğu böyle bir imaj doğuruyor (Katılımcı 4).

Fakültelerin daha keyifli mekânlara dönüştürülmesi kültürel aktivitelerin yer alması, derse katılımı olumlu etkileyecektir. Aksi olunca öğrenci sosyal etkinliklere başka yerlerde zaman ayırınca devamsızlık artıyor (Katılımcı 2).

Sınıflar çok kalabalık. Öğretmeni takip etmek çok zor oluyor. Böyle olunca sınıfta kalmak pek de anlamlı olmuyor (Katılımcı 7).

Fiziki ortam sosyal ihtiyaçları karşılamada yetersiz. Sınıftaki eğitim öğretim, kişiler arası ilişki öğrenciyi tatmin etmeyince öğrencinin derslerden soğumasına yol açıyor (Katılımcı 9)

Sonuç

Öğrencilerin kendileriyle ilgili olarak ortaya koydukları devamsızlık nedenleri, okulu bitirdiğinde iş bulamama kaygısı, okuduğu bölümü sevmeme, sağlık sorunları, ulaşım problemi, okul dışında bir işte çalışma gibi gerekçelerdir.

Alan yazın incelendiğinde öğrenci devamsızlığının önemli nedenleri arasında bireysel faktörlerin yer aldığına ilişkin sonuçlar mevcuttur (Altinkurt, 2008; Kadı, 2000; Uğurlu vd., 2015). Hoşgörür ve Polat (2015) ile Kadı (2000) araştırmalarında öğrencilerin bireysel nedenlerinin devamsızlık durumunun etkin nedeni olduğunu ileri sürmüşlerdir. Şanlı vd. (2015) öğrencinin gelecek beklentilerinin az olması, hastalık, ulaşım

problemi yaşamalarının öğrencilerin kendisinden kaynaklanan devamsızlık nedenleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin ders içerikleri ve ders sorumlusuna ilişkin olarak ileri sürdükleri devamsızlık nedenleri; derslerin sıkıcı geçmesi, performansın düşüklüğü, öğrencilerle iletişim yetersizliği, ders saatlerinin uzun ve fazla olması, alan dışı derslerin gereksiz olması, konuların işleniş şekli gibi gerekçelerdir.

Usta, Şimşek ve Uğurlu (2014) araştırmalarında benzer bulgulara yer vermiş, öğretim üyelerinin olumsuz davranışlarının öğrencilerde isteksizliği, dolayısıyla devamsızlığı arttırdığını ileri sürmüşlerdir. Şanlı vd. (2015) öğretmen baskıları, sosyal aktivitelerin eksikliği, blok ders uygulaması, derslerin sıkıcı bulunmasının devamsızlık nedenleri arasında yer aldığını ileri sürmüşlerdir. Özbaş (2010) da ilköğretim okullarında öğrencilerin devamsızlık nedenleri üzerine yapmış olduğu araştırmasında, öğretmenlerin öğrencilerle iletişiminin, sergiledikleri tutumun, öğrencilere ilgi göstermemelerinin devamsızlık nedenleri arasında sayılabileceğini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin okul ve çevresine ilişkin olarak ileri sürdükleri devamsızlık nedenleri; okulun/sınıfın olumsuz fiziki koşulları, arkadaşlık ilişkisinin zayıf olması, üniversite eğitimine ilişkin algıları, sınıfların kalabalık olması, sosyal ve kültürel aktivite eksikliği gibi gerekçelerdir.

Alan yazında okul ve çevresine ilişkin devamsızlık nedenlerini içeren benzer bulgular mevcuttur (Altınkurt, 2008; Kadı, 2000; Şanlı vd., 2015; Uğurlu vd., 2015). Bu sonuçlardan hareketle aşağıdaki öneriler sunulabilir.

Devamsızlık yapan öğrencilerin okula devamını sağlayabilmek için, derslerin öğrenciye anlamlı gelecek şekilde düzenlenerek öğrencileri aktif kılacak şekle dönüştürülmesi özendirilmelidir. Derslerin öğrenci merkezli olarak düzenlenmesi için proje çalışmalarına yer verilerek derse katılımlarının artırılması desteklenmelidir. Derslerin teorik bilginin yanı sıra uygulamalara ağırlık verilerek işlenmesi önemlidir. Eğitsel faaliyetlerin kültürel aktivitelerle desteklenmesi, öğrencilerin okullarına olan bağlılıklarını arttırmaya yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir. Sıralanan öneriler yükseköğretim kurumu yöneticileri tarafından bölüm, fakülte, üniversite ya da tüm yükseköğretim sistemini kapsayacak biçimde uygulanarak öğrencilerin devamsızlık davranışlarının devam edip etmediği ya da azalıp azalmadığı izlenebilir.

Her araştırmada olduğu gibi bu araştırmanın da birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Öncelikle nitel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülen bu çalışmada elde edilen bulgular sadece ilgili çalışma grubu için geçerlidir ve bulgular diğer fakülteler ya da üniversitelerdeki öğrencilere genellenemez.

Bu nedenle gelecek araştırmalarda devamsızlık olgusu hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanılarak incelenebilir. Bu sayede hem daha geniş kapsamlı ve genellenebilir hem de derinlemesine bulgular elde edilebilir.

Kaynakça

Altinkurt, Y. 2008. Öğrenci Devamsızlıklarının Nedenleri ve Devamsızlığın Akademik Başarıya Olan Etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20,129-142.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. 2012. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.

Byers, P. Y. ve Wilcox, J. R. 1991. Focus Groups: A Qualitative Opportunity for Researchers. *Journal of Business Communication*, 28(1), 63-78.

Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. 2015. *Araştırma Yöntemleri: Desen ve Analiz*, (Çev. Ed) Ahmet Aypay. Ankara: Anı Yayıncılık.

Çokluk, Ö., Yılmaz, K. ve Oğuz, E. 2011. Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 4(1), 95-107.

Friedman, P., Rodrigues, F. ve McComb, J. 2001. Why Students do and do not Attend Class. *College Teaching*, 49, 124-133.

Gömlüksiz, M. N. ve Özdaş, F. 2013. Öğrenci Devamsızlıklarının Eğitim Denetmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 12(47), 106-124.

Goss, J. D. ve Leinbach, T. R. 1996. Focus Groups as Alternative Research Practice. *Area*, 28(2), 115-123.

Greenbaum, T. L. 1998. *The Handbook for Focus Group Research*. California: Sage.

Hoşgörür, V. ve Polat, M. 2015. Ortaokul Öğrencilerinin Okula Devamsızlık Nedenleri (Söke İlçesi Örneği). *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 25-42.

Kadı, Z. 2000. *Adana ili Merkezindeki İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Sürekli Devamsızlık Nedenleri*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Kottasz, R. 2005. Reasons for student non-attendance at lectures and tutorials: An analysis. *Investigations in University Teaching and Learning*. 2(2), 5-16.

Kuş, E. 2003. *Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- MacIntosh, J. 1981. Focus Groups in Distance Nursing Education. *Journal of Advanced Nursing*, 18(12), 1981–1985.
- Morgan, D. L. 1997. *Focus Groups as Qualitative Research*. California: SAGE.
- Özbaş, M. 2010. İlköğretim Okullarında Öğrenci Devamsızlığının Nedenleri. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 32-44.
- Özkanal, Ü. ve Arıkan, N. 2011. The Relation between Success and Absenteeism at Esogu English Preparatory School. *Journal of Language Teaching and Research*, 2(1), 68-72.
- Şanlı, Ö., Altun, M. ve Tan, Ç. 2015. Okula Devamsızlık Yapan Öğrencilerin Devamsızlık Sebeplerinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 14(55), 161-177.
- Şimşek, A. S., Uğurlu, C. T. ve Usta, H. G. 2016. Üniversite Öğrencilerinin Devamsızlık Eğilimlerinin Belirlenmesi: Ölçek Geliştirme Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(1), 297-311.
- Uğurlu, C. T., Usta, H. G. ve Şimşek, A. S. 2015. Views of University Academic Members and Students on the Absenteeism Case and Causes. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 1009-1030.
- Usta, H. G., Şimşek, A. S., Uğurlu, C. T. 2014. Üniversite Öğrencilerinde Devamsızlık Davranışları: Nedenleri ve Tutum Düzeyleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(3), 182-190.
- Teasley, M. 2004. Absenteeism and Truancy: Risk, Protection, and Best Practice Implications for School Social Workers. *Children & Schools*, 26(2), 117-128.
- Williams, L. L. 2001. Student Absenteeism and Truancy. Technologies and Interventions to Reduce and Prevent Chronic Problems among School-age. *Journal of Children*, 7, 23-24.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. 2013. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. ve Şanlı-Kula, K. 2011. Elazığ İlindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Devamsızlık Sebeplerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 23(2), 133-140.